

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A6-0296/2007

23.7.2007

BETÄNKANDE

om i2010: mot ett europeiskt digitalt bibliotek
(2006/2040(INI))

Utskottet för kultur och utbildning

Föredragande: Marie-Hélène Descamps

PR_INI

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	9
ÄRENDETS GÅNG	10

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om i2010: mot ett europeiskt digitalt bibliotek (2006/2040(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande ”i2010 – digitala bibliotek” (KOM(2005)0465),
- med beaktande av kommissionens rekommendation 2006/585/EG av den 24 augusti 2006 ”Kulturellt innehåll – digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande”¹,
- med beaktande av rådets slutsatser om digitalisering av och elektronisk tillgång till kulturellt material samt digitalt bevarande²,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället³,
- med beaktande av högnivåexpertgruppens rapport av den 18 april 2007 om upphovsrätter, digitalt bevarande, verk av okända upphovsmän (anonyma verk) och verk som har utgått på förlaget,
- med beaktande av kommissionens meddelande om vetenskaplig information i den digitala tidsåldern – tillgång, spridning och bevarande (KOM(2007)0056),
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för kultur och utbildning (A6-0296/2007), och av följande skäl:
 - A. Kultur är en samhörighets-, utbytes- och delaktighetsfaktor som bidrar till att knyta medborgarna närmare Europeiska unionen och till att fördjupa och ge uttryck för en verklig europeisk identitet.
 - B. Det är nödvändigt att garantera att det europeiska kulturarvets rikedom och mångfald i största möjliga utsträckning främjas, bevaras och sprids.
 - C. Medlemsstaterna och kulturinstitutionerna, särskilt biblioteken, spelar en viktig roll på detta område, på såväl nationell som regional och lokal nivå.
 - D. Man måste ta hänsyn till den snabba utvecklingen av ny teknik och den utveckling som detta medför på det kulturella området.

¹ EUT L 236, 31.8.2006, s. 28.

² EUT C 297, 7.12.2006, s. 1.

³ EGT L 167, 22.6.2001, s. 10.

- E. Internet har för många medborgare, särskilt de yngre, blivit ett av de viktigaste redskapen för att få tillgång till kunskap och expertis.
- F. Det är av största vikt att i detta digitala samhälle garantera tillgång för alla till det europeiska kulturarvet och att säkerställa att det bevaras för kommande generationer och därmed blir en del av vårt gemensamma kulturminne.
- G. Storskalig digitalisering och tillgång till det europeiska kulturarvet på nätet är de huvudsakliga medlen för att uppnå detta mål.
- H. Det europeiska kulturarvet återspeglar Europas mångfald och tillgången till det måste därför vara flerspråkig.
- I. Det krävs enhetliga insatser på området för digitalisering och bevarande av digitala verk för att undvika oåterkalleliga förluster av kulturellt innehåll, med strikt respekt för upphovsrätter och närstående rättigheter.
- J. Digitaliseringen av det europeiska kulturarvet är inte enbart av stort kulturellt intresse, utan gagnar också andra verksamhetsområden, särskilt inom utbildning, vetenskap, forskning, turism och media.
- K. Den storskaliga digitaliseringen av det kulturella innehållet syftar inte till att ersätta eller konkurrera med traditionellt kulturellt innehåll, utan till att parallellt med detta producera tillförlitligt och högkvalitativt digitalt material.
- L. Digital teknik är dessutom ett fantastiskt verktyg för funktionshindrade, eftersom det gör det möjligt att anpassa innehållet till deras behov.
- M. Hittills berörs dock endast en mycket liten del av det europeiska kulturarvet av digitaliseringen, som framskrider olika snabbt i de olika medlemsstaterna.
- N. De offentliga medel som anslagits för den storskaliga digitaliseringen är inte tillräcklig för ett projekt av denna omfattning.
- O. Digitaliseringsinitiativen är fortfarande mycket splittrade och de erfarenheter som hittills uppnåtts på gemenskapsnivå är oftast okända och ger inte någon enkel och direkt tillgång på flera språk till alla verk som utgör det europeiska kulturarvet.
- P. Det är nödvändigt att införa ett verktyg riktat till hela allmänheten och som garanterar universell och omedelbar tillgång till det europeiska kulturarvet, utan att man behöver förflytta sig, och som påskyndar digitaliseringen.
- Q. Man bör i detta avseende stödja sig på befintliga europeiska initiativ som bidrar till den inledande utvecklingen av det europeiska digitala biblioteket, t.ex. det europeiska biblioteksprojektet (TEL), som redan ger tillgång till dokumenten i samlingarna i Europas nationalbibliotek och bland annat möjliggör sökningar i de digitala och bibliografiska resurserna i 23 av de 47 nationalbiblioteken, projektet TEL-ME-MOR, som syftar till att främja de tio nationalbiblioteken i de nya medlemsstaterna, projektet EDL,

som syftar till att integrera nio andra nationalbibliotek inom ramen för EU/Efta, samt Europeana, som omfattar Frankrikes, Ungerns och Portugals nationalbibliotek.

Det europeiska digitala biblioteket: Europa enat i sin mångfald

1. Europaparlamentet rekommenderar ett gradvis inrättande av ett europeiskt digitalt bibliotek i form av en enda, direkt och flerspråkig portal till det europeiska kulturarvet.
2. Europaparlamentet understryker att målet på lång sikt visserligen är att utarbeta ett verktyg som omfattar alla kategorier av kulturellt material, till exempel audiovisuellt innehåll, men att det europeiska digitala biblioteket till en början måste fokusera på den potential som finns i textmaterial som inte omfattas av upphovsrättsligt skydd.
3. Europaparlamentet uppmanar därför samtliga europeiska bibliotek att ställa de verk som inte omfattas av upphovsrätten och som de redan förfogar över i digital form till det europeiska digitala bibliotekets förfogande.
4. Europaparlamentet uppmanar de europeiska universiteten och övriga högre utbildningsanstalter att göra doktorsavhandlingar och övriga vetenskapliga verk relaterade till områden som hänger samman med det europeiska kulturarvet tillgängliga, enligt villkor som återstår att fastställas och med full respekt för upphovsrätten.
5. Europaparlamentet uppmanar övriga europeiska kulturinstitutioner, däribland regionala och lokala institutioner, att delta i detta projekt, så att det blir representativt för den europeiska kulturens rikedom och mångfald. Parlamentet uppmanar även museerna att digitalisera sina arkiv så att dessa kan ingå i projektet.
6. Europaparlamentet understryker dessutom att det europeiska digitala biblioteket inte har som mål att enbart sprida innehåll, utan också att samordna tillgången till digitala verk.
7. Europaparlamentet rekommenderar att gemensamma normer fastställs och används på grundval av befintliga och lämpliga format för att säkra kompatibilitet mellan innehåll, vilket krävs för att det europeiska digitala biblioteket skall kunna fungera på ett tillfredsställande sätt, och att stabila metadataspråk (Dublin Core osv.) antas progressivt.
8. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att fortsätta sina insatser och att påskynda digitaliseringen av kulturellt innehåll för att uppnå en tillräcklig mängd innehåll.
9. Europaparlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att i samråd med kulturinstitutionerna utarbeta nationella eller regionala digitaliseringsplaner för att kartlägga all digitaliseringsverksamhet och därmed skapa synergi på ett sådant sätt att man alltid undviker en fördubbling av de många offentliga och privata institutionernas arbete och kostnader för att digitalisera sina samlingar. Det är därför mycket viktigt att för varje typ av institution undersöka vilket arbete som redan utförts.
10. Europaparlamentet efterlyser ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och kulturinstitutionerna, liksom utbyten av bästa praxis för digitaliseringen av och tillgången till verk samt för deras digitala bevarande.

11. Europaparlamentet understryker dessutom att det europeiska digitala biblioteket kommer att främja forskning kring digitalisering, kompatibilitet och digitalt bevarande, bland annat genom de kompetenscenter som inrättats av kommissionen, eftersom detta bibliotek inte kan förverkligas utan en omfattande satsning på forskning och utveckling.
12. Europaparlamentet betonar att det är viktigt att stödja innovation och forskning på området för flerspråkighet.
13. Europaparlamentet påminner om att det eftersom gemenskapsprogrammen inte kan finansiera digitaliseringen som sådan är nödvändigt att utveckla nya finansieringsformer, bland annat i partnerskap med den privata sektorn, samtidigt som man i möjligaste mån undviker en digitalisering i olika hastigheter mellan de olika medlemsstaterna.

Det europeiska digitala bibliotekets struktur och innehåll – En gemensam flerspråkig portal till det europeiska kulturarvet

14. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av ett gemensamt gränssnitt som ger tillgång till innehåll av garanterad tillförlitlighet och kvalitet via en integrerad sökmotor som fungerar som ett verktyg för sökning i metadata och direktsökning i texten när det gäller dokument som digitaliserats i textform.
15. Europaparlamentet betonar vikten av att utarbeta ett flerspråkigt gränssnitt som möjliggör direkt tillträde till det eftersökta innehållet på Europeiska unionens samtliga språk, så att man utöver den normala sökningen på författare och titlar möjliggör sökning på ämnen eller nyckelord, varvid resultaten bör inbegripa data från samtliga berörda bibliotek och på alla språk i katalogen.
16. Europaparlamentet förordar dessutom inrättandet av innovativa och moderna funktioner som anpassas till alla besökare.
17. Europaparlamentet understryker att det europeiska digitala biblioteket måste utformas och organiseras på grundval av resurser och teknisk kapacitet som gör det lättare att föra in, söka efter och använda uppgifter, så att biblioteket inte blir uteslutande en digital katalog över europeiska verk.
18. Europaparlamentet preciserar dessutom att det vore önskvärt att inte begränsa det europeiska kulturarvet till enbart verk från EU, utan att även ta med övriga europeiska länders kulturella bidrag.
19. Europaparlamentet understryker också att det europeiska kulturarvet även om det till stor del består av verk som är offentligt tillgängliga inte enbart begränsas till denna kategori.
20. Europaparlamentet påminner därför om att man bör skilja mellan offentligt tillgängliga verk och verk som omfattas av upphovsrättsligt skydd, inbegripet verk av okända upphovsmän och verk som utgått från förlaget, och att för varje kategori av verk utforma olika modeller som anpassas till varje verksamhetssektor.

21. Europaparlamentet ställer sig positivt till inrättandet av ovannämnda högnivåexpertgrupp och stöder dess förslag att registrera verk av okända upphovsmän och verk som utgått från förlaget samt att utarbeta system som gör det lättare att hitta rättighetsinnehavarna.
22. Europaparlamentet understryker att de förslag som högnivåexpertgruppen lagt fram i sin första rapport främst gäller bokförlagssektorn och att beslut om att utvidga dem till andra sektorer bör fattas i samråd med företrädarna för dessa.
23. Europaparlamentet påpekar att det vore önskvärt att det europeiska digitala biblioteket, om möjligt, i ett senare skede kunde erbjuda tillgång till upphovsrättsskyddade dokument vid sidan av de dokument som inte täcks av ett sådant skydd, med strikt respekt för nationell, europeisk och internationell upphovsrättslagstiftning.
24. Europaparlamentet understryker att alla beslut i denna riktning bör fattas i samarbete med samtliga berörda aktörer, särskilt författare, förlag och bokhandlare.
25. Europaparlamentet föreslår att användaren skall kunna hitta de digitala dokumenten i det europeiska digitala biblioteket i text- eller bildform oavsett vilken typ av dokument det handlar om och få fri tillgång till dem, antingen i sin helhet för verk som inte omfattas av upphovsrätt eller i form av korta utdrag för upphovsrättsligt skyddade verk, med rättighetsinnehavarnas medgivande.
26. Europaparlamentet föreslår att man inför en möjlighet att bläddra i de verk som omfattas av upphovsrätten via specialiserade webbsidor som ger de garantier som krävs av rättighetsinnehavarna.
27. Europaparlamentet föreslår i det sistnämnda fallet att det europeiska digitala biblioteket enbart skall agera som förmedlare av informationen.
28. Europaparlamentet betonar att tillgång till ett upphovsrättsligt skyddat dokument i sin helhet skulle kunna ske via särskilda Internetsidor med rättighetsinnehavarnas medgivande och mot en rimlig ersättning.

Förvaltning och uppföljning

29. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av en styrkommitté i vilken kulturinstitutionerna skulle få en viktig roll och som skulle fastställa de prioriteringar och inriktningar som europeiska digitala biblioteket skall ha samt samordna förvaltningen och uppföljningen av bibliotekets verksamhet.
30. Europaparlamentet efterlyser en samordning av de grupper som inrättats av kommissionen, särskilt medlemsstaternas expertgrupp på området för digitalisering och digitalt bevarande samt den ovannämnda högnivåexpertgruppen, för att skapa verklig europeisk synergi.
31. Europaparlamentet föreslår att man inrättar en europeisk samordningsenhet motsvarande TEL för museernas och nationalarkivens samlingar, som kan hantera allt digitaliserat material som hänför sig till det europeiska kulturarvet, i syfte att integrera det i det europeiska digitala bibliotekets söksystem.

32. Europaparlamentet understryker dessutom att det europeiska digitala biblioteket skulle göra det möjligt att på ett enklare sätt nå de europeiska ungdomarna och föra dem närmre sitt kulturella och litterära arv om det integrerades på ett sammanhängande sätt i utbildningssystemen, vilket samtidigt skulle bidra till ungdomarnas utbildning i ny teknik och motverka den digitala klyftan.
33. Europaparlamentet anser att man måste främja utbyte av erfarenheter och bästa metoder med andra europeiska institutioner, t.ex. ECPA (European Commission on Preservation and Access), institutioner i tredje land, t.ex. det amerikanska kongressbiblioteket, internationella institutioner, t.ex. IFLA(International Federation of Library Associations), offentliga och privata organ, t.ex. OCLC (Online Computer Library Center) m.fl., samt om möjligt använda mjukvaror och lösningar som redan testats och använts praktiken.
34. Europaparlamentet önskar att det europeiska biblioteket främjas och görs mer synligt och mer tillgängligt genom omfattande information på alla nivåer och genom att det skapas en logotyp för biblioteket.
35. Europaparlamentet rekommenderar i detta avseende att en del av de medel som är avsedda för det europeiska digitala biblioteket anslås till åtgärder för att främja biblioteket inför bredast möjliga allmänhet.

o

o o

36. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen och till medlemsstaternas regeringar och parlament.

MOTIVERING

Idén med ett europeiskt digitalt bibliotek uppkom genom sex av unionens stats- och regeringschefers önskan att säkra tillträde för alla till det europeiska kulturarvet och att bevara det.

Kommissionen välkomnade idén och bidrar till den genom initiativet ”i2010 om digitala bibliotek”. I meddelandet av den 30 september 2005, som utgör den första delen i detta initiativ, analyseras de huvudsakliga tekniska, rättsliga, organisatoriska och finansiella utmaningar som är knutna till detta projekt.

Ett samråd på nätet om digitalisering, tillgänglighet och digitalt bevarande inleddes och en högnivåexpertgrupp bildades för att lösa vissa av de problem som uppstod.

I sin rekommendation av den 24 augusti 2006 uppmanar kommissionen medlemsstaterna att samordna sina insatser för att skapa synergi på det europeiska planet. Kommissionen föreslår ett gradvis inrättande av ett europeiskt digitalt bibliotek i form av en unik flerspråkig portal till det europeiska kulturarvet.

Den 13 november 2006 uttalade rådet sig enhälligt till förmån för dessa rekommendationer.

Det är nu Europaparlamentets ansvar att ge en tydlig signal till förmån för projektets förverkligande.

Samtidigt som man arbetar med en konceptuell och teknisk organisation för alla kategorier av kulturellt material måste man gå fram i etapper och till en början fokusera på den potential som erbjuds av textmaterial som inte är upphovsrättsligt skyddat.

ÄRENDETS GÅNG

Titel	i2010: mot ett europeiskt digitalt bibliotek				
Förfarandenummer	2006/2040(INI)				
Ansvarigt utskott Tillstånd: tillkännagivande i kammaren	CULT 16.2.2006				
Rådgivande utskott Tillkännagivande i kammaren					
Inget yttrande avges Beslut					
Förstärkt samarbete Tillkännagivande i kammaren					
Föredragande Utnämning	Marie-Hélène Descamps 23.11.2005				
Tidigare föredragande					
Behandling i utskott	20.3.2006	25.4.2006	22.3.2007	7.5.2007	25.6.2007
Antagande	16.7.2007				
Slutomröstning: resultat	+: -: 0:	20 1 0			
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Guy Bono, Marie-Hélène Descamps, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Ovidiu Victor Ganț, Vasco Graça Moura, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Mikel Irujo Amezaga, Sándor Kónya-Hamar, Manolis Mavrommatis, Doris Pack, Zdzisław Zbigniew Podkański, Christa Prets, Pál Schmitt, Nikolaos Sifunakis, Henri Weber, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal				
Slutomröstning: närvarande suppleant(er)	Amalia Sartori, Tadeusz Zwiefka				
Slutomröstning: närvarande suppleant(er) (art. 178.2)					
Ingivande	23.7.2007				
Anmärkingar (tillgängliga på ett enda språk)					